

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **M. N.**, zast. Mgr. Jiřím Klegou, advokátem se sídlem Bohumínská 1553, Rychvald, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 10. 2015, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 1. 2018, č. j. 19 Ad 37/2015 - 307,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Jiřímu Klegovi, advokátu se sídlem Bohumínská 1553, Rychvald, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1 573 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 10. 2015, č. j. X. Tím byly zamítnuty námitky stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 8. 1. 2015, č. j. X, kterým byla stěžovatelce snížena výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o důchodovém pojištění“).

[2] Stěžejním podkladem pro vydání správních rozhodnutí byly posudky o invaliditě posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále „OSSZ Ostrava“) ze dne 18. 11. 2014 a následně potvrzující posudek České správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále „ČSSZ Ostrava“) ze dne 16. 7. 2015, podle kterých je stěžovatelka podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění invalidní pro invaliditu druhého stupně pro zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., odd. E, pol. 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška“), pro postižení páteře, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 40 %. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudkový lékař ve smyslu § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšil o 10 %, na celkových 50 %.

[3] Krajský soud si vzhledem k námitkám stěžovatelky, která nesouhlasila se zařazením do skupiny invalidity II. stupně a za stěžejní postižení, dle kterého měl být její stav posuzován, považovala postvirový únavový syndrom, vyžádal nový posudek od MPSV ČR Ostrava ze dne 10. 8. 2016, dle kterého stěžovatelka nebyla shledána invalidní. Posudková komise MPSV ČR v Ostravě totiž stanovila jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., položce 1b přílohy k vyhlášce – jde o pohybové blokády s recidivujícím lehkým neurologickým nálezem bez poškození nervů, stanovila horní hranici 20 % a tuto hodnotu zvýšila pro lehkou neurotickou poruchu o 5 % na celkových pouhých 25 % (pro invaliditu je nutno dosáhnout alespoň 35 %).

[4] Vzhledem k neúplnosti a nepřesvědčivosti posudku MPSV ČR Ostrava, a s ohledem na důkaz lékařskými zprávami MUDr. K. ze dne 22. 6. 2016 a PhDr. B. ze dne 23. 6. 2015, zadal krajský soud vypracovat srovnávací posudek posudkové komisi MPSV ČR Hradec Králové. Podle tohoto posudku ze dne 21. 9. 2017 byla stěžovatelka shledána invalidní v I. stupni. V posudkovém závěru je uvedeno, že posudková komise stanovila rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky neurastenii, postižení uvedené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce. Pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu komise stanovila na horní hranici v hodnotě 35 %, které s ohledem na další poškození zdravotního stavu zvýšila o 10 %, na celkových 45 %. Míra poklesu tak nedosahovala více než 49 %, aby byla stěžovatelka zařazena do skupiny invalidity II. stupně. Z jednání posudkové komise se stěžovatelka opakovaně omluvila. Předchozí posudky považuje posudková komise MPSV ČR Hradec Králové za posudkový omyl. V případě posudku OSSZ Ostrava a ČSSZ Ostrava považuje hodnocení za nadsazené a v případě posudku MPSV ČR Ostrava naopak za podhodnocené vzhledem k průběhu zdravotních obtíží, závažnosti podílu stresu a s tím spojených projevů neurastenie při doloženém psychologickém nálezem.

[5] Krajský soud při posouzení věci vycházel ze srovnávacího posudku. Dle jeho hodnocení se vypořádala posudková komise se všemi rozhodujícími skutečnostmi, náležitě zdůvodnila své závěry, vysvětlila, proč stěžovatelčino onemocnění podřadila pod výše citovaná ustanovení a z jakého důvodu zvolila 45 % míru poklesu pracovní schopnosti. Krajský soud nepřisvědčil námitce stěžovatelky, že nebylo dostatečně objasněno, z jakého

pokračování

důvodu posudková komise MPSV ČR Hradec Králové nepovažovala za rozhodující příčinu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu postvirový únavový syndrom. Srovnávací posudek tak považoval za celistvý, úplný a přesvědčivý a vzhledem k vyhotovení srovnávacího posudku i jeho dodatku ze dne 8. 12. 2017 neshledal nutnost provést další dokazování (stěžovatelka navrhovala vyhotovení znaleckého posudku z oboru psychologie, imunologie, neurologie a psychiatrie). Žalobu zamítl a tím potvrdil správnost závěru žalované o snížení výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, neboť míra poklesu pracovní schopnosti nedosahovala míry pro invaliditu III. stupně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[6] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že nebyl ve věci dostatečně posouzen rozsah jejího zdravotního postižení a tím i posouzena míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, resp. invalidita. Poukazuje na rozdílnost závěrů uvedených ve třech posudcích provedených v rámci správního a soudního řízení. Stěžovatelka nerozporuje, že předmětný srovnávací posudek bylo možné použít jako stěžejní důkaz před krajským soudem, má jej však za nepřesvědčivý a neúplný. Skutkový stav v něm popsany nelze považovat za prokázaný. Mimo námítky, že jí nebyla umožněna účast na jednání posudkové komise, ač doložila, že toho nebyla schopna ze zdravotních důvodů, namítá, že se posudková komise ve srovnávacím posudku nedostatečně vypořádala se skutečností, že klinický imunolog MUDr. N., CSc., diagnostikoval po vyšetření u stěžovatelky postvirový únavový syndrom a ve všech lékařských zprávách uvedl, že stěžovatelka není schopna pracovního výkonu. Má za to, že tento posudek zcela ignoruje lékařské zprávy o diagnóze postvirového únavového syndromu a nesprávně vychází ze závěru, že její dlouhodobě nepříznivý stav zapříčiňuje její psychické problémy.

[7] Stěžovatelka trvá na svém názoru, že pokles pracovní schopnosti měl být posouzen s pohledem na diagnostikovaný postvirový únavový syndrom. Vzhledem k tomu, že citovaná vyhláška neobsahuje samostatnou položku - postvirový únavový syndrom, byla posudková komise povinna aplikovat § 6 odst. 6 vyhlášky a stanovit procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle zdravotního postižení nejbližše srovnatelného dle dopadu na postiženého. Nejvhodnějšími jsou podle stěžovatelky imunodeficitní choroby. Má za to, že posudková komise řádně nevycházela z podkladových lékařských zpráv a nesprávně rediagnostikovala její zdravotní stav. Dle stěžovatelky v posudku absentuje konkretizace choroby, kterou trpí. Požaduje, aby krajský soud provedl jí již navrhovaný znalecký posudek, který by jednoznačně zodpověděl, zda diagnóza postvirového únavového syndromu je stěžejní pro posouzení jejího stavu a s jakým postižením je nejvíce srovnatelná, a byl řádně odůvodněn diagnostický omyl předchozích posudků. Navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůrazňuje, že ač jednotlivé posudky vykazují odlišné závěry, všechny se shodují v tom, že stěžovatelky nesplnila podmínky pro uznání invalidity III. stupně. Má za to, že srovnávací posudek zhodnotil zdravotní stav

stěžovatelky zcela komplexně a dostatečně se vypořádal s tvrzenými obtížemi stěžovatelky, tj. s hlavní žalobní námitkou. Nesouhlasí s tvrzením, že by nebylo ve srovnávacím posudku řádně odůvodněno, proč byly předchozí posudky mylné. K tvrzené neúčasti při jednání posudkové komise uvádí, že stěžovatelka neuvedla, jaká skutková zjištění měla její účast přinést.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem [§ 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] V projednávané věci je sporné, zda bylo možné považovat srovnávací posudek posudkové komise MPSV ČR Hradec Králové za úplný a přesvědčivý s ohledem na další dva posudky odlišných závěrů a především s ohledem na setrvalá tvrzení stěžovatelky, že za stěžejní příčinu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu měl být považován postvirový únavový syndrom diagnostikovaný MUDr. N., CSc.

[12] Nejvyšší správní soud tedy posoudil srovnávací posudek v intencích tzv. testu úplnosti a přesvědčivosti (k tzv. testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku srovné setrvalou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 25/2013 - 26). Přezkoumal, zda se posudková komise ve srovnávacím posudku vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které stěžovatelka namítala, a zda své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku tak musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (ustanovení § 2 odst. 3 vyhlášky). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru

pokračování

zdravotního postižení na základě vyhlášky, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí. Ze srovnávacího posudku ze dne 21. 9. 2017 je patrné, že posudková komise stanovila rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky neurastenii, postižení uvedené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce. Pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu komise stanovila na horní hranici v hodnotě 35 %, které s ohledem na další poškození zdravotního stavu zvýšila o 10 %, na celkových 45 %. Míra poklesu tak dosahovala hodnot pro invaliditu I. stupně. Je tedy patrné, že výše uvedeným požadavkům srovnávací posudek dostál.

[13] V nyní projednávané věci však stěžovatelka namítala a setrvává na svém názoru, že její zdravotní stav nebyl posouzen dostatečně, neboť má za to, že z imunologické zprávy MUDr. N., CSc., je zřejmé, že je nutno za stěžejní příčinu dlouhodobě nepříznivého stavu považovat postvirový únavový syndrom, který jí znemožňuje výkon práce. Nejvyšší správní soud proto přezkoumal, jestli krajský soud správně posoudil, zda srovnávací posudek, ze kterého při svém rozhodování vycházel, se dostatečně s touto námitkou vypořádal a vysvětlil, z jakého důvodu nelze tuto diagnózu považovat za stěžejní pro klasifikaci míry poklesu pracovní činnosti. Shledal přitom, že posudková komise se k danému podrobně vyjádřila ve svém posudku na straně 12 a 13 a opětovně i na výzvu soudu v doplnění ke srovnávacímu posudku ze dne 8. 12. 2017, kde uvedla, že již v původním posudku ze dne 18. 11. 2014 (původní posudek OSSZ Ostrava) bylo uvedeno, že stěžovatelka podléhá projevům psychické dekompenzace, přičemž tento stav sama potvrdila i ve své omluvě z jednání posudkové komise MPSV ČR Hradec Králové. Posudková komise v souvislosti s tím uvádí, že mezi kritéria pro posouzení únavového syndromu patří zejména vyloučení somatické či mentální příčiny obtíží, tj. včetně psychiatrického onemocnění. Z anamnestických záznamů stěžovatelky je však doloženo jednoznačně více poměrně závažných stresujících faktorů s možným výrazným podílem na uváděných potížích stěžovatelky a nelze z posudkově medicínského hlediska hodnotit obtíže stěžovatelky v souvislosti s jí požadovanou diagnózou postvirového únavového syndromu. V závěru doplnění srovnávacího posudku pak uvádí, že i kdyby snad (nebylo však prokázáno) bylo možno uvažovat dle posudkových kritérií o projevech neuroinfekce s postižením centrální soustavy dle kapitoly I., položky 3b, vyhlášky, jednalo by se o postižení s mírou poklesu pracovní schopnosti 20 – 35 %. Nicméně i v nálezech MUDr. N., CSc., jsou mimo stěžovatelkou požadovaného diagnostického závěru vždy zmiňovány psychické potíže. Dle posudkové komise pak tyto nálezy neobsahují jednoznačné údaje o požadované diagnóze, přičemž za podstatné posudková komise považuje skutečnost, že nebyla vyloučena duševní či jiná příčina.

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na právě uvedené shledal, že posudková komise se zcela dostatečně a přesvědčivě vypořádala s námitkou stěžovatelky, která setrvává na svém názoru, že její stav a pokles pracovní schopnosti měl být posouzen s ohledem na diagnózu postvirového únavového syndromu jako diagnózy stěžejní pro posouzení věci. Nejvyšší správní soud přezkoumal posudek a naznal, že závěry posudkové komise o tom, že v podkladech pro posouzení zdravotního stavu stěžovatelky se ve velké míře v rámci

jednotlivých lékařských zpráv vyskytují poznatky o psychických potížích klientky, přičemž z psychiatrické zprávy MUDr. K. ze dne 16. 6. 2015 vyplývá, že stěžovatelce byla diagnostikována neurastenie, jsou správné. Vzhledem k danému považuje závěr posudkové komise ve srovnávacím posudku za zcela logický a přesvědčivý a není pravdou, že by nebylo jednoznačně stanoveno a podloženo, jakým zdravotním postižením stěžovatelka trpí pro účely posouzení stěžejní příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Otázka, proč nebylo možné považovat postvirový únavový syndrom za stěžejní příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, byla řádně ve srovnávacím posudku zdůvodněna. Zdejší soud souhlasí s krajským soudem, že za takového stavu již nebylo nutné zadávat nový znalecký posudek, jak navrhovala stěžovatelka. Vzhledem k tomu, že se ztotožnil se závěrem, že krajský soud zcela správně vycházel ze srovnávacího posudku, v němž byla jako stěžejní příčina dlouhodobých zdravotních potíží stěžovatelky konstatována diagnóza neurastenie, otázkou podřazení diagnózy postvirového únavového syndromu pod nejbližší podobnou diagnózu v rámci vyhlášky se pro nadbytečnost již nezabýval.

[15] Má-li stěžovatelka za to, že posudková komise ve srovnávacím posudku dostatečně neodůvodnila závěry o posudkových omylech předchozích posudků posudkových komisí OSSZ Ostrava a MPSV ČR Ostrava, Nejvyšší správní soud shledal na str. 15 – 16 srovnávacího posudku podrobné vysvětlení, z jakého důvodu považuje posudková komise MPSV ČR Hradec Králové tyto posudky za mylné. Pokud stěžovatelka uvádí, že posudková komise ve srovnávacím posudku nezhodnotila a neodkázala na podstatné lékařské zprávy, pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka však neuvedla v konkrétnosti žádné z nich. Nejvyšší správní soud v komplexnosti srovnávacího posudku pak nenaznal žádné nelogičnosti a chybné úvahy nad obsahy jednotlivých lékařských zpráv konstatovaných ve srovnávacím posudku jako zpráv podkladových pro své závěry. Nad rámec uvádí, že podstatou věci bylo rozhodnutí o snížení stupně invalidity ze třetího stupně invalidity na druhý stupeň invalidity, přičemž je nutno poukázat na to, že žádný z provedených posudků nepotvrdil závěr o tom, že by bylo možné stěžovatelce přisoudit invaliditu III. stupně.

[16] Stěžovatelka v kasační stížnosti rovněž namítá, že nebyla přítomna jednání posudkové komise MPSV ČR Hradec Králové. Tuto námitku považuje Nejvyšší správní soud za nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatelka ji mohla uplatnit již v řízení před krajským soudem při jednání ze dne 24. 10. 2017 či následně dne 16. 1. 2018. Tuto možnost však nevyužila. Nad rámec zdejší soud uvádí, že stěžovatelka byla s konáním jednání posudkové komise řádně seznámena, přičemž opakovaně požádala o odročení (v prvním případě jí bylo vyhověno). Nejvyšší správní soud je názoru, že za takového stavu věci nebyla posudková komise povinna opakovaně vyhovovat omluvám stěžovatelky z její neúčasti, tím spíše, že nepřednesla žádnou konkrétní argumentaci, co by její účast na jednání v posouzení věci přinesla. Za podstatné je nutno považovat, že měla možnost doplnit podklady pro závěry posudkové komise a uplatnit svá tvrzení, to však neučinila.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

[19] Krajský soud stěžovatelce usnesením ze dne 13. 12. 2017, č. j. 19 Ad 37/2015 - 275, ustanovil zástupce z řad advokátů Mgr. Jiřího Klegu, který stěžovatelku v souladu s § 35 odst. 10 s. ř. s. zastupoval i v řízení o kasační stížnosti. Podle věty první téhož ustanovení zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce učinil v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, kterým je písemné podání ve věci samé – podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)]. Za jeden úkon právní služby zástupci stěžovatele náleží mimosmluvní odměna ve výši 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 3. advokátního tarifu], a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. S ohledem na skutečnost, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), zvyšuje se částka přiznané odměny podle § 35 odst. 10, věty druhé, s. ř. s. o DPH ve výši 21 %, tj. o částku 273 Kč. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 1 573 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. srpna 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu